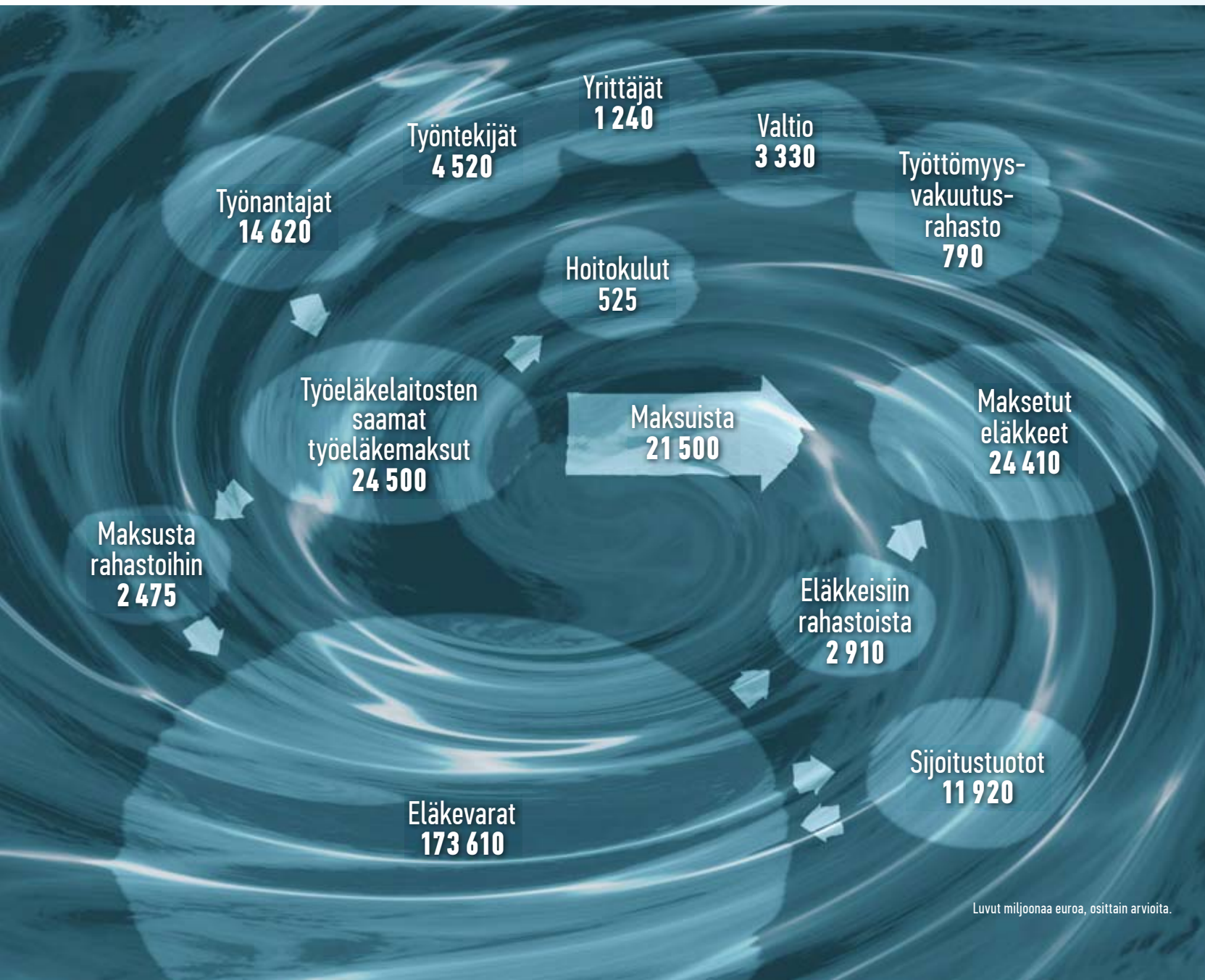

TYÖELÄKE-LEHTI

Liitteen julkaisevat Eläketurvakeskus
ja Työeläkevakuuttajat TELA

Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot 2014

SIJOITUSTUOTOT KASVATTANEET TYÖELÄKEVAROJA

Kolmen viime vuoden aikana työeläkesijoitukset ovat tuottaneet keskimäärin 6,8 prosenttia vuotta kohti yli kuluttajahintojen nousun.

TEKSTI JA GRAFIikka REIJO VANNE

Työeläkevarat suhteessa bruttokansantuotteen ovat nousseet kolmessa vuodessa 69 prosentista 85 prosenttiin. Samaan ajanjaksoon on ajoittunut myös se, että työeläkevaroista on alettu ottaa eläkkeisiin enemmän kuin työssä olevien eläkemaksuista rahastoidaan.

Rahavirtojen kääntymisen väestön ikääntymisen myötä on alusta alkaen ollut yksi eläkerahastoinnin tarkoitus.

SIJOITUSVAROJEN MARKKINA-ARVO oli 172,5 miljardia euroa vuoden 2014 lopussa. Korkosijoituksia oli 71,0 miljardia (41,2 prosenttia), kiinteistösijoituksia 17,1 miljardia (9,9 prosenttia) ja muita sijoituksia 84,4 miljardia (48,9 prosenttia).

Korkosijoituksissa suurin sijoitusluokka oli julkisyhteisöjen ja yritysten joukkovelkakirjat, joita oli 58,9 miljardia. Niiden osuus oli 34,2 prosenttia kaikista varoista. Muissa sijoituksissa noteeratut sijoitukset olivat samansuuruinen sijoitusluokka.

Yksityisten alojen työeläkevakuuttajilla oli sijoitusvaroja 110,3 ja julkisten alojen työeläkevakuuttajilla 62,2 miljardia euroa vuoden 2014 lopussa.

Koko työeläkealan sijoituksille saatiin 7,4 prosentin tuotto vuonna 2014. Korkosijoitukset tuottivat 4,4 ja kiinteistösijoitukset 5,4 prosenttia. Muut sijoitukset, joista suurin osa oli noteerattuja osakkeita, tuottivat 10,7 prosenttia.

Yksityisten alojen sijoitusten keskituotto oli 6,8 ja julkisten alojen sijoitusten 8,5 prosenttia. ■

Tuotot ja riskit hyvässä järjestyksessä

SIJOITUSLUOKKAKOHTAISIA tuottolukuja on kerätty vuodesta 1998 alkaen. Kaikkien korkosijoitusten keskituotto on ollut 4,4 prosenttia vuodessa vuosina 1998–2014. Kiinteistösijoitukset ovat tuottaneet keskimäärin 5,4 prosenttia vuodessa. Muut

sijoitusten eli osakkeiden ja osaketyypisten, mukaan lukien hedge-rahastot, sijoitusten vuotuinen keskituotto on ollut 10,7 prosenttia.

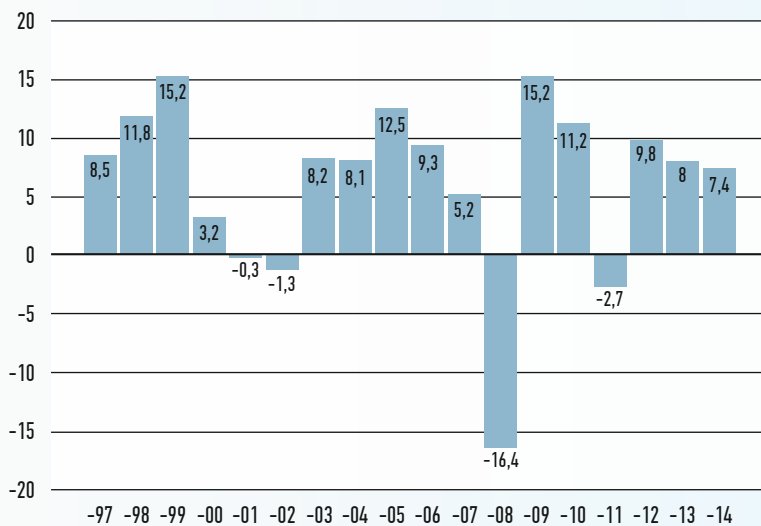
Erityisesti osaketyypisiin sijoituksiin sisältyy keskenään erilaisia sijoitusluokkia. Näiden alaluokkien pitkän aikavälin tuotoista on kerätty aineistoa erityisesti työeläkevakuutusyhtiöiden sijoituksis-

ta, pisimmillään kymmeneltä viime vuodelta.

Kaikkien osakesijoitusten (hedge-rahastoja lukuun ottamatta), vuotuinen keskituotto oli 7,9 prosenttia vuosina 2005–2014.

Noteeratut osakkeet tuottivat 7,1 prosenttia, noteeraamattomat osakkeet 18,2 prosenttia ja pääomasijoitukset 13,6 prosenttia. ■

Työeläkesijoitusten nimellinen tuotto 1997–2014 prosentteina sitoutuneesta pääomasta

Kahdeksastatoista vuodesta viisi on matalien tuottojen vuosia.

Vuodet 1997–2014: huippuja ja pohjia

OHEISSESSA KUVIOSSA ovat työeläkesijoitusten tuotto prosentit vuosina 1997–2014. Yksityisaloilla tuottohakui- nen sijoittaminen tehtiin mahdolliseksi sijoitussäätelyn muutoksella vuoden 1997 alussa.

Kuten kuviosta voimme havaita, kahdeksastatoista vuodesta viisi on matalien tuottojen vuosia. Toisaalta myös kaksinumeroisia positiivisia tuottoja on ollut viitenä vuonna.

Keskimääräinen vuotuinen nimellistuotto on ollut 6,0 prosenttia ja reaalin vuosituotto 4,2 prosenttia koko ajanjaksolla. Vastaavat luvut viiden viime vuoden ajalta ovat 6,6 ja 4,5 prosenttia ja vastaavasti viimeiseltä kymmeneltä vuodelta 5,6 ja 3,6 prosenttia.

Matalimpiin usean vuoden keskituottoihin päätyy aloittamalla laskennan rahoitusmarkkinoiden kriisivuodesta 2008. Nimellinen vuosikeskituotto näiltä seitsemältä viime vuodelta on 4,1 ja reaalin 2,2 prosenttia.

Kriisivuoden jälkeiset hyvät tuottovuodet eivät siis vielä ole riittäneet tasoittamaan sen ja vuoden 2011 matalia tuottoja, jos reaalisena pitkän aikavälin keskituotona pidetään 3,5 prosenttia vuodessa. ■

Työeläkelaitosten avainlukuja vuodelta 2014

	Yhtiöt (TyEL, YEL)	Säätiöt (TyEL)	Kassat (TyEL, YEL)	MEK (MEL)	MELA (MYEL)	Keva/ VER (VaEL)	Keva (KuEL)	KKR (KiEL)	Yhteensä
Vakuutetut (lkm)	1 773 161	19 963	26 467	7 725	70 754	145 000	525 000	19 000	2 587 070
Eläkkeensaajat (lkm) *	1 044 804	19 868	25 634	8 638	129 611	270 000	373 000	17 900	1 889 455
Palkkasumma/työtulo (milj. €)	54 911,6	1 047,3	1 077,9	268,1	1 404,0	6 512,7	16 670,0	511,6	82 403,2
Tulot (milj. €)									
Vakuutusmaksutulo **	12 721,8	227,0	223,9	61,1	191,3	1 756,6	5 164,4	190,8	20 536,9
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	3 922,0	177,2	187,8	45,5	5,8	460,9	3 350,7	97,3	8 247,2
Yhteensä	16 643,8	404,2	411,7	106,6	197,1	2 217,5	8 515,1	288,1	28 784,1
Kulut (milj. €)									
Eläkemenot/ Maksetut eläkkeet ***	13 327,1	277,3	283,4	123,5	765,4	4 317,1	4 354,0	181,4	23 629,2
Kokonaisliikekulut ****	406,0	5,2	7,3	5,3	15,5	24,2	57,5	2,7	523,7
Yhteensä	13 733,1	282,5	290,7	128,8	780,9	4 341,3	4 411,5	184,1	24 152,9
Varat ja vastuut									
Vastuuvelka (milj. €)	85 184,4	2 585,6	2 590,6	762,2	80,5	-	-	-	91 203,3
Sijoitusjakauma (perusjakauma käyvin arvoin, milj. €)	102 520,5	3 028,1	2 955,2	958,0	232,0	17 599,9	41 547,7	1 243,1	170 084,5
Sijoitusjakauma (perusjakauma käyvin arvoin, %)									
Korkosijoitukset	38,9	52,3	35,8	14,1	41,0	50,4	40,9	38,6	41,2
Osakesijoitukset	37,8	36,9	36,7	54,9	34,8	44,0	46,4	41,9	41,5
Kiinteistösijoitukset	11,4	8,5	21,6	29,4	24,2	2,7	6,8	19,5	9,9
Muut sijoitukset	11,9	2,3	5,8	1,5	0,0	2,9	5,9	0,0	7,4
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin (%)	6,8	6,9	7,1	8,2	11,5	7,8	8,7	8,1	7,4
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin (milj. €)	6 573,8	199,0	199,2	72,8	26,9	1 275,0	3 350,7	97,3	11 794,7
Vakavaraisuuspääoma (milj. €)	23 785,4	840,9	809,3	334,5	-	-	-	-	-
Vakavaraisuusaste (%)	29,8	38,2	36,8	53,1	-	-	-	-	-

* Eläkkeensaaja voi saada eläkettä useammasta eläkelaitoksesta.

** Maksutuloon ei sisälly valtion budjetista kustannettavaa osuutta. YEL:n osalta 76,7 milj. €, MYEL:n 598,2 milj. €, MEL:n 59,1 milj. € ja VaEL:n 2 592,3 milj. €.

*** Sisältää TVR-maksun muiden kuin Kevan (KuEL ja VaEL) sekä KKR:n osalta, joilla vakuutusmaksutulossa.

**** Ei sisällä sijoitustoiminnan kuluja

Työeläkevakuutusyhtiöiden tilinpäätöslukuja vuodelta 2014

Varma		Ilmarinen		Elo		Etera		Veritas Eläkevakuutus		Pensions-Alandia		Yhteensä	
2014	muutos, % 4)	2014	muutos, % 4)	2014	muutos, % 2)	2014	muutos, % 4)	2014	muutos, % 4)	2014	muutos, % 4)	2014	muutos, % 4)

VAKUUTETUT (lkm)

TyEL	488 200	-0,7 %	511 000	-3,4 %	398 079	0,5 %	104 000	-1,0 %	53 817	0,9 %	10 298	-4,6 %	1 565 394	-1,3 %
YEL (-vakuutuksia)	38 940	-2,2 %	61 941	2,2 %	87 350	-2,2 %	7 529	12,4 %	10 739	-1,2 %	1 268	-1,4 %	207 767	-0,4 %
Yhteensä	527 140	-0,8 %	572 941	-2,8 %	485 429	0,0 %	111 529	-0,2 %	64 556	0,5 %	11 566	-4,2 %	1 773 161	-1,2 %

ELÄKKEENSAAJAT (lkm)

Yhteensä	334 500	0,2 %	318 867	1,6 %	217 443	1,7 %	141 202	-2,3 %	28 673	0,9 %	4 119	1,6 %	1 044 804	0,6 %

TULOT (milj. €)

Vakuutusmaksutulo

TyEL-maksutulo	4 150,4	2,0 %	3 861,2	1,3 %	2 602,2	3,1 %	651,3	2,5 %	410,3	3,8 %	35,0	2,8 %	11 710,3	2,1 %
YEL-maksutulo	193,2	3,2 %	326,8	8,2 %	420,7	3,8 %	27,3	15,4 %	59,9	4,2 %	4,1	1,6 %	1 032,1	5,3 %
Siirtymämaksut ja jälleenvakuutus	-0,1	50,0 %	-20,7	21,0 %	0,0		0,0		0,0		0,0		-20,8	21,2 %
Vakuutusmaksutulo yhteensä	4 343,6	2,0 %	4 167,4	2,0 %	3 022,9	3,2 %	678,6	3,0 %	470,2	3,9 %	39,1	2,7 %	12 721,8	2,4 %
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	1 119,0	-42,6 %	1 531,7	-14,6 %	1 022,2	22,3 %	174,9	286,8 %	62,0	-20,5 %	12,3	0,3 %	3 922,0	-14,3 %
Yhteensä	5 462,6	-12,0 %	5 699,1	-3,1 %	4 045,1	7,4 %	853,5	50,9 %	532,2	0,3 %	51,4	2,1 %	16 643,8	-2,1 %

LUOTTOTAPPIOT (milj. €)

Yhteensä	17,5	-9,8 %	16,8	-10,1 %	21,0	-10,0 %	4,7	18,1 %	4,8	-19,8 %	0,0	-68,9 %	64,8	-9,3 %

ELÄKEMENO (milj. €)

TyEL	4 757,1	4,7 %	3 979,0	5,3 %	2 385,0	11,4 %	1 121,6	1,4 %	324,4	6,7 %	23,5	7,2 %	12 590,7	5,9 %
YEL	253,0	3,6 %	352,1	5,1 %	346,9	-19,8 %	5,4	48,3 %	60,2	6,7 %	4,2	8,3 %	1 021,7	-5,0 %
Yhteensä	5 010,1	4,7 %	4 331,1	5,3 %	2 731,9	6,2 %	1 127,0	1,5 %	384,6	6,7 %	27,7	7,4 %	13 612,5	5,0 %
Kustannusten jako	-349,3	-2,4 %	20,4	-36,8 %	325,1	-3,7 %	-363,1	1,9 %	70,2	-1,9 %	11,3	1,4 %	-285,4	-10,4 %
Yhteensä	4 660,8	4,8 %	4 351,5	5,0 %	3 057,0	5,0 %	763,9	3,2 %	454,8	5,3 %	39,0	5,6 %	13 327,1	4,8 %

KOKONAISLIIKEKULUT (milj. €)

Vakuutusten hankintamenot	9,2	-18,6 %	17,6	4,4 %	19,1	-15,1 %	5,2	-41,4 %	3,6	12,3 %	0,1	-19,5 %	54,9	-12,8 %
Vakuutusten hoitokulut	39,0	4,6 %	42,4	2,8 %	35,4	19,4 %	12,0	-49,3 %	5,1	-10,2 %	0,2	-3,2 %	134,1	-2,6 %
Lakisääteiset maksut	13,0	10,2 %	12,5	9,5 %	9,1	12,1 %	2,0	16,7 %	1,4	13,8 %	0,1	-24,6 %	38,1	10,7 %
Muut hallintokulut	16,6	8,5 %	16,9	7,7 %	14,9	-26,9 %	6,7	51,5 %	3,6	-7,9 %	0,7	-3,7 %	59,4	-1,7 %
Liikekulut yhteensä	77,9	3,0 %	89,5	4,9 %	78,5	-2,7 %	25,8	-33,1 %	13,7	-2,3 %	1,1	-7,9 %	286,5	-3,0 %
Korvaustoiminnan hoitokulut	34,3	-8,5 %	30,9	-0,6 %	22,8	-5,9 %	8,4	-16,9 %	4,5	13,6 %	0,2	0,6 %	101,2	-5,6 %
Työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut	6,5	0,0 %	5,7	31,6 %	4,6	4,6 %	0,9	-2,8 %	0,5	43,8 %	0,0		18,3	10,4 %
Sijoitustoiminnan hoitokulut	23,4	1,7 %	23,5	6,6 %	22,4	-9,2 %	9,4	-4,2 %	4,6	15,1 %	0,6	-41,3 %	83,8	-0,7 %
Muut kulut	0,0		0,2	-67,2 %	0,0	-94,8 %	0,0		0,0		0,0		0,2	-76,5 %
Kokonaisliikekulut yhteensä	142,0	-0,5 %	149,8	4,5 %	128,3	-4,4 %	44,5	-25,1 %	23,3	4,5 %	1,9	-20,7 %	489,9	-2,9 %
Kokonaisliikekulut % vakuutusmaksutulosta	3,3	-0,1	3,6	0,1	4,2	-0,3	6,6	-2,5	5,0	0,0	5,0	-1,5	3,9	-0,2
Liikekulut % hoitokustannustulosta 1)	75,0	-1,0	76,0	1,0	74,3	-3,2	93,6	-40,9	90,6	-0,4	71,2	4,1	77,1	-4,1

KOKONAISLIIKEKULUJEN JAKAUMA (%)

Vakuutusten hankintamenot	6,5	-1,4	11,8	0,0	14,9	-1,9	11,6	-3,2	15,5	1,1	7,1	0,1	11,2	-1,3
Vakuutusten hoitokulut	27,5	1,3	28,3	-0,4	27,6	5,5	26,9	-12,9	21,7	-3,6	9,9	1,8	27,4	0,1
Lakisääteiset maksut	9,2	0,9	8,4	0,4	7,1	1,0	4,5	1,6	6,1	0,5	4,7	-0,2	7,8	1,0
Muut hallintokulut	11,7	1,0	11,3	0,3	11,6	-3,6	15,0	7,6	15,2	-2,0	36,0	6,3	12,1	0,1
Liikekulut yhteensä	54,9	1,9	59,7	0,3	61,2	1,1	58,0	-6,9	58,5	-4,0	57,7	8,0	58,5	0,0
Korvaustoiminnan hoitokulut	24,2	-2,1	20,6	-1,1	17,7	-0,3	19,0	1,9	19,3	1,5	12,2	2,6	20,7	-0,6
Työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut	4,6	0,0	3,8	0,8	3,6	0,3	2,0	0,4	2,3	0,6	0,0	0,0	3,7	0,4
Sijoitustoiminnan hoitokulut	16,5	0,4	15,7	0,3	17,5	-0,9	21,0	4,6	19,9	1,8	30,1	-10,6	17,1	0,4
Muut kulut	0,0	0,0	0,1	-0,3	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Kokonaisliikekulut yhteensä	100		100		100		100		100		100		100	

VASTUUVELKA (milj. €)	32 069,7	2,1 %	28 402,3	4,5 %	17 078,6	5,4 %	5 195,5	1,0 %	2 195,2	2,7 %	243,1	4,7 %	85 184,4	3,5 %

1) Ilman sijoitustoiminnan & työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluja & lakisääteisiä maksuja.

2) Elon muutossarakkeen luvut on laskettu käyttämällä vertailuvuoden 2013 osalta Eläke-Fennian ja LähiTapiola Eläkeyhtiön yhteenlaskettuja lukuja.

3) Pensions-Alandian asiakashyvyssiirtoon sisältyy muista poiketen myös siirtoa vakuutusliikkeestä (VA2).

Varma		Ilmarinen		Elo		Etera		Veritas Eläkevakuutus		Pensions-Alandia		Yhteensä	
2014	muutos, % 4)	2014	muutos, % 4)	2014	muutos, % 2)	2014	muutos, % 4)	2014	muutos, % 4)	2014	muutos, % 4)	2014	muutos, % 4)

SIJOITUSJAKAUMA (perusjakauma käyvin arvo in, milj. €)

Korkosijoitukset	12 476,4	-3,2 %	15 109,9	5,6 %	8 467,3	6,5 %	2 548,0	-4,1 %	1 119,4	3,2 %	138,0	13,2 %	39 859,0	2,1 %
Osakesijoitukset	16 154,9	10,9 %	13 568,3	5,6 %	6 447,1	5,2 %	1 641,0	-4,3 %	893,9	0,9 %	75,7	-7,5 %	38 780,9	7,1 %
Kiinteistösijoitukset	3 841,5	-10,7 %	3 681,3	1,0 %	2 686,4	-1,2 %	1 014,0	4,5 %	418,4	-2,0 %	40,6	-3,2 %	11 682,2	-3,5 %
Muut sijoitukset	7 566,1	27,0 %	1 836,0	25,0 %	2 015,0	12,2 %	594,0	157,1 %	168,0	247,1 %	20,4	43,1 %	12 199,5	28,2 %
Yhteensä	40 038,8	6,2 %	34 195,5	6,0 %	19 615,8	5,5 %	5 796,0	4,0 %	2 599,7	6,3 %	274,7	5,7 %	102 520,5	5,8 %

SIJOITUSJAKAUMA (perusjakauma käyvin arvo in, %)

Korkosijoitukset	31,2	-3,0	44,2	-0,2	43,2	0,4	44,0	-3,7	43,1	-1,3	50,2	3,4	38,9	-1,4
Osakesijoitukset	40,3	1,7	39,7	-0,1	32,9	-0,1	28,3	-2,4	34,4	-1,8	27,6	-3,9	37,8	0,4
Kiinteistösijoitukset	9,6	-1,8	10,8	-0,5	13,7	-0,9	17,5	0,1	16,1	-1,4	14,8	-1,4	11,4	-1,1
Muut sijoitukset	18,9	3,1	5,4	0,8	10,3	0,6	10,2	6,1	6,5	4,5	7,4	1,9	11,9	2,1
Yhteensä	100		100		100		100		100		100		100	

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTOUOTTO KÄYVIN ARVO IN (%)

Tuotto sitoutuneelle pääomalle	7,1	-1,9	6,8	-3,0	6,2	-0,9	6,3	6,1	6,5	-0,9	6,6	1,5	6,8	-1,5

TILIKAUDEN TULOS (milj. €)

Vakuutusliikkeen tulos	64,1	342,1 %	45,7	408,8 %	-11,3	36,5 %	39,0	69,6 %	8,8	229,4 %	0,7	250,0 %	147,0	8747,1 %
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo in	1 125,5	-25,6 %	804,8	-45,2 %	342,0	-12,4 %	85,0	132,2 %	51,2	-10,5 %	7,1	195,8 %	2 415,6	-23,7 %
Hoitokustannustulos	33,4	4,4 %	34,0	-3,1 %	31,8	13,2 %	2,0	116,7 %	1,7	6,2 %	0,5	-28,6 %	103,4	20,9 %
Kokonaistulos	1 223,0	-21,5 %	884,5	-40,6 %	362,5	-9,5 %	126,0	149,8 %	61,7	18,4 %	8,3	151,5 %	2 666,0	-18,0 %

% TyEL-vakuutusmaksutulosta	29,5	-8,8	22,9	-16,2	13,9	-1,9	19,3	59,2	15,0	1,9	23,7	14,0	22,8	-5,6
% vastuuvelasta	3,8	-1,1	3,1	-2,4	2,1	-0,4	2,4	7,3	2,8	0,4	3,4	2,0	3,1	-0,8

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in	2 698,9	-14,6 %	2 188,4	-24,9 %	1 163,8	-6,8 %	346,0	2561,5 %	159,4	-5,8 %	17,3	34,1 %	6 573,8	-12,6 %
Vastuuvelan tuottovaatimus	-1 573,4	4,5 %	-1 383,6	4,4 %	-821,8	4,2 %	-262,0	5,4 %	-108,2	3,4 %	-10,2	2,9 %	-4 159,2	4,4 %
Yhteensä eli sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo in	1 125,5	-25,6 %	804,8	-45,2 %	342,0	-12,4 %	85,0	132,2 %	51,2	-10,5 %	7,1	195,8 %	2 415,6	-23,7 %

SIIRTO ASIAKASHYVITYKSIIN 3)

Siirto asiakashyvityksiin (milj. €)	117,0	11,4 %	93,0	8,1 %	56,4	10,4 %	8,0	33,3 %	6,1	8,9 %	2,2	4,8 %	282,7	10,5 %
% TyEL-palkkasummasta	0,7	0,1	0,6	0,1	0,5	0,0	0,3	0,1	0,4	0,0	0,7	0,0	0,6	0,1
% TyEL-vakuutusmaksutulosta	2,8	0,2	2,4	0,2	2,2	0,1	1,2	0,3	1,5	0,1	6,3	0,1	2,4	0,2

VAKAVARAIUUSPÄÄOMA (milj. €) 5)

Oma pääoma (ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen)	106,5	5,0 %	94,2	4,7 %	101,3	2,9 %	51,2	4,7 %	17,9	2,0 %	1,0	5,7 %	372,1	4,2 %
Tilinpäätössiirtojen kertymä	0,0		3,2	5,1 %	0,6	112,0 %	0,3	-25,0 %	1,8	3,5 %	0,0		5,9	8,1 %
Omaisuu den käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	8 227,8	23,9 %	5 986,2	12,4 %	2 790,8	5,7 %	713,1	31,4 %	447,8	27,4 %	38,1	13,4 %	18 203,9	17,2 %
Osittamaton lisävakuutusvastuu	752,7	-42,2 %	842,9	10,5 %	756,1	27,6 %	-130,8	-275,9 %	8,5	-85,5 %	36,6	5,4 %	2 265,9	-16,5 %
Tasoitussääntö	1 180,0	5,5 %	1 016,5	4,7 %	463,0	-2,6 %	239,0	9,9 %	124,3	6,9 %	12,0	1,4 %	3 034,8	4,3 %
Muut	-14,6	33,9 %	-38,5	-33,2 %	-27,9	-77,3 %	-12,0	-26,3 %	-4,3	1,4 %	0,0	100,0 %	-97,3	-20,7 %
Vakavaraisuuspääoma yhteensä	10 252,5	12,2 %	7 904,5	11,0 %	4 084,0	7,8 %	860,8	12,5 %	595,9	10,1 %	87,7	8,2 %	23 785,4	10,9 %
Vakavaraisuusaste, %	34,0	2,4	29,8	1,8	25,8	0,7	16,9	1,5	28,9	1,3	45,1	1,4	29,8	1,8
Vakavaraisuuspääoma / vakavaraisuusraja	2,2	0,0 %	2,0	2,6 %	2,1		1,6	-11,1 %	2,2	4,8 %	4,2	7,7 %	2,1	0,6 %
Vakavaraisuusraja %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta	15,8	1,3	15,0	0,6	12,3		10,3	1,6	13,0	-0,2	10,7	-0,5	14,4	0,9
Ositettu lisävakuutusvastuu	117,1	10,6 %	94,8	10,2 %	56,6	10,5 %	8,1	30,8 %	6,1	9,8 %	1,1	16,9 %	283,7	10,9 %

HENKILÖSTÖ (keskimäärin)	552	-2,3 %	537	0,4 %	447	3,5 %	252	-12,5 %	142	2,9 %	2	100,0 %	1 932	-1,4 %

4) Muutos % -sarakeessa muutos on ilmoitettu prosentteina, mikäli 2013 -sarakeessa luku on ilmaistu euroina. Mikäli 2013 -sarakeessa on esitetty prosenttilukuja, on muutos % -sarakeessa esitetty muutos prosenttiyksikköinä.

5) Vuoden 2013 alusta tuli voimaan työeläkelaitosten vakavaraisuus-sääntelyä koskeva lainmuutos, jossa sijoitusriskejä varten oleva toimintapääoma ja vakuutusriskeihin varattu tasoitussääntö yhdistettiin uudeksi vakavaraisuuspääomaksi.

Eläkejohtajat kertovat NÄIN SAADAAN PARHAIN SIJOITUSTUOTTO

Työeläkelaitokset tekevät itsenäisesti sijoituspäätöksiään. Työeläkelaitosten toimitusjohtajaviisikko paljastaa, miten ylletään varat turvaavaan parhaaseen tuottoon.

TEKSTI ANNE IIVONEN

- 1** Kenen varoja sijoitatte eli mistä työeläkevarat ovat peräisin?
- 2** Miksi osa varoista rahastoidaan eikä makseta ulos saman tien?
- 3** Mistä saatte parhaan sijoitustuoton työeläkevaroilte?
- 4** Mitä korostatte sijoitusstrategiassanne?

Karoliina Paatos

Lasse Heiniö

ELO

Sijoitustuotto 6,2 %
Vakavaraisuusaste 25,8 %

1 Sijoitamme ennen kaikkea työnantajien ja työntekijöiden maksamia työeläkemaksuja, joista osa jää säästöön yhtiöön tulevia eläkkeitä varten.

2 Rahastointia käytetään eläkemaksun tasoittamiskeinona, jota tarvitaan, koska sukupolvet ovat erikokoisia. Säästämällä etukäteen pystymme pitämään tulevien ja pienempien sukupolvien eläkemaksupainetta pienempänä.

3 Sijoitusmarkkinoiden kulloinkin tilanne vaikuttaa siihen, mistä saamme parhaan tuoton. Viime vuonna parhaiten tuottivat osakkeet, kuten vuodesta 1997 lähtien useimpina muinakin vuosina.

4 Huolehdimme työeläkevarojen tuottavasta ja turvaavasta sijoittamisesta keskittyen pitkän aikavälin tuottotavoitteeseen, ei pikavoittojen tavoitteluun. Lähtökohtanamme on toimia niin, että saavutamme eläkevaroilte kaikissa markkinaolosuhteissa mahdollisimman hyvän tuoton. ■

Jukka Männistö

KEVA

Sijoitustuotto 8,7 %
Vakavaraisuusaste - (julkisen sektorin vakavaraisuussääntely poikkeaa yksityisistä)

1 Varat ovat peräisin kuntasektorin työnantajien ja työntekijöiden maksamista eläkemaksuista. Työntekijät maksavat samansuuruisia kuin muutkin, mutta työnantajan maksu eroaa kuntasektorin sisälläkin määräytyen vanhojen vastuiden ja varhaiseläkkeiden määrän perusteella. Lisäksi varoja saadaan sijoitustuotoista.

2 Rahastointi aloitettiin 1988. Tavoitteena on tasata eri ikäluokille kohdistuvaa maksurasitusta eli pyrkiä sukupolvien väliseen oikeudenmukaisuuteen.

3 Tärkeää on kiinnittää huomiota varojen hajauttamiseen. Perinteisesti paras tuotto on saatu riskipitoisemmista sijoituksista, kuten osakkeista. On vuosia, jolloin korkosijoitukset ovat tuottaneet paremmin kuin enemmän riskiä omaavat sijoitukset.

4 Strategia määrittelee periaatteet ja noudatettavat menettelytavat. Pyrimme sijoitustoiminnan dynaamiseen ohjaamiseen erilaisissa markkinaolosuhteissa. Tärkeää on myös sijoitusvarallisuuden ja eläkevastuiden kehityksen huomioiminen koko kunnallisen eläkejärjestelmän rahoitustasapainotarkastelun avulla. ■

Timo Ritakallio ILMARINEN

Sijoitustuotto 6,8 %
Vakavaraisuusaste 29,8 %

1 Työeläkevarat ovat karttuneet työntekijä- ja työntekijöiden vakuutusmaksuista sekä niille saaduista sijoitustuotoista. Varat on tarkoitettu nykyisten ja tulevien eläkeläisten eläkkeisiin.

2 Rahastoinnilla on etukäteen varauduttu väestön ikärakenteen muutoksista johtuvaan eläkemenojen kasvuun. Rahastojen tuoton ansiosta työeläkemaksua voidaan nyt pitää eläkemenoja alempana ja siten lieventää tuleville sukupolville aiheutuvaa kustannusrasitetta.

3 Sijoitussalkkumme on hajautettu sekä maantieteellisesti että eri omaisuusluokkiin siten, että varmistamme hoidossamme oleville työeläkevaroilta pitkällä tähtäimellä parhaan mahdollisen tuoton. Reagoimme kuitenkin markkinatilanteen muutoksiin nopeastikin sijoitusallokaatiota muuttamalla.

4 Ilmarisen sijoitusstrategiassa korostuu pitkän aikavälin tuottojen ja vahvan vakavaraisuuden turvaaminen. Hajautamme riskejä ja toimimme vastuullisesti ja pitkäjänteisesti. ■

Risto Murto VARMA

Sijoitustuotto 7,1 %
Vakavaraisuusaste 34 %

1 Varat kerätään työeläkevakuutusmaksuina työnantajilta, työntekijöiltä ja yrittäjiltä. Taustalla siis aina suomalainen, yksityinen työ.

2 Valtaosa maksuista menee saman vuoden eläkkeisiin, osa rahastoidaan tulevia eläkkeitä varten. Neljännes eläkkeistä rahoitetaan aiemmin kerätyillä varoilla ja tuotoilla.

Osa maksuista ja tuotoista rahastoidaan, jotta maksu olisi tulevaisuudessa matalampi. Tämä on erityisen tärkeää ikäluokkien pienentyessä.

3 Hajautetussa salkussa tuotto kertyi tasaisesti eri omaisuusluokista. Vuonna 2014 parhaiten tuottivat osakesijoitukset. Korke-, kiinteistö- ja muiden sijoitusten tuotto oli vahvasti positiivinen.

4 Strategiamme pääpiirteitä ovat vahvan vakavaraisuusaseman turvaaminen, sijoitusten monipuolinen hajauttaminen ja vahva panostus riskienhallintaan.

Pyrimme sisällyttämään vastuullisen sijoittamisen periaatteet systemaattisesti kaikkeen sijoitustoimintaamme. ■

Erkko Ryyänen OP-ELÄKEKASSA

Sijoitustuotto 7,7 %
Vakavaraisuusaste 33,5 %

1 Työeläkevarat on kerätty veroluonteisilla työeläkemaksuilla ja ne on tarkoitettu tulevien rahastoitujen eläkkeiden kustantamiseen.

2 Rahastot tasaavat eri sukupolvien maksutaakkaa. Jos rahastot purettaisiin nyt, pitäisi työeläkemaksuja nostaa huomattavasti tulevaisuudessa. Pitkällä aikavälillä rahastoinnissa on järkeä vain, jos eläkevaroilta saadaan reaali-palkkojen nousua parempi reaali-tuotto.

3 Pääomamarkkinoiden pitkän aikavälin tuotto-odotukset eivät todennäköisesti ole koskaan olleet yhtä matalia kuin ne ovat tänä päivänä. Osakkeet ovat korkeasta arvostuksesta ja kohonneesta riskitasosta huolimatta edelleen korkosijoituksia houkuttelevampi sijoituskohte. Myös kiinteistöjen ja reaaliomaisuuserien tuotto-odotukset näyttävät houkuttelevilta.

4 Olemme lisänneet ja lisäämme edelleen listaamattomien sijoitusten osuutta sijoitussalkussa. Pyrimme välttämään markkina-alueita, joissa sijoittajakysyntä ylittää riittävän laadukkaiden sijoituskohteiden määrän. Myös sijoittamisen kustannusten hallinta on tärkeää. ■

Patrik Lindström

HAJAUTUS

on ainoa ilmainen lounas

Eläkevarat eivät päädy ainoastaan yhden sijoittajan koriin. Varojen sijoittaminen on hajautettu 32 eläkelaitokselle. Joukkoon mahtuvat isot ja pienet rinnatusten.

TEKSTI REIJO VANNE

Sijoitusallalla on tapana silloin tällöin muistuttaa, että varojen hajautus on ainoa ilmainen lounas. Tiivistyksellä viitataan yksittäisen sijoittajan varojen hajauttamiseen erilaisiin sijoituskohteisiin.

Lakisäteissä työeläkkeissä varat on hajautettu myös eri markkinanäkemyksen, sijoittajien koon, hallintomallien ja sääntelytapojen suhteen.

Työeläkevaroja hoitaa 32 eläkesijoittajaa. Yksityisalojen varoja hoitaa 27 sijoittajaa, jotka samalla ovat täyden palvelun eläkelaitoksia siinä mielessä, että ne hoitavat myös eläkevakuutukset ja eläkkeiden maksamisen. Julkisilla aloilla on viisi eläkesijoittajaa, joista vain Keva hoitaa myös eläkevakuutuksia ja eläkkeiden maksamisen.

Yksityisaloilla toimii kuusi työeläkevakuutusyhtiötä ja 19 eläkesäätiötä tai -kassaa ja lisäksi Merimieseläkekassa (MEK) ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela).

MITÄ ON HAJAUTETTU?

Eläkesijoittajien näkemykset markkinoiden tulevasta tapahtumista poikkeavat toisistaan. Näin vältetään riski sijoitusten kohdentamisesta yhden näkemyksen varassa. Työeläkesijoittajien sijoitusten kohdentumisessa ja riskillisyydessä on eroja.

Eläkesijoittajat ovat hyvin erikokoisia. Sijoittajan koko vaikuttaa jossain määrin siihen, mistä ja minkä suuruusluokan kohteista sijoittaja on kiinnostunut.

Työeläkevakuutusyhtiöllä, eläkesäätiöllä ja -kassoilla sekä julkisten alojen eläkesijoittajilla on kaikilla vähintään hiekan toisistaan poikkeavat hallintomallit.

Työeläkevakuutusyhtiöt, eläkesäätiöt ja -kassat kilpailevat sijoitustuotoilla ja toiminnan tehokkuudella. Muut toimivat sijoittamisessa ilman markkinakilpailua.

Yksityisalojen eläkesijoittajien pitää täyttää vakavaraisuussääntelyn vaatimukset. Julkisten alojen sijoittajilla ei ole sääntelyä tässä muodossa.

ONKO HAJAUTUKSESTA HYÖTYÄ?

Työeläkevarojen sijoittamistehtävää ratkaistaan siis monella tavalla. On ehkä luonnollista ajatella, että niistä korkeintaan yksi voi olla paras mahdollinen, muut ovat jollakin tavalla vääriä.

Riskillisessä toiminnassa on kuitenkin aina se ongelma, että ei ole etukäteen selvää, mikä jälkikäteen arvioituna missäkin tilanteessa osoittautuu parhaaksi. Monimuotoisuudella huolehditaan siitä, että huonoimmat vaihtoehdot eivät toteudu koko toimialan laajuudessa. Hajautus on perusteltua turvaavuuden näkökulmasta. ■

Sanastoa

ARVOSTUSERO

Sijoitusten käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus.

ASIAKASHYVITYS

TyEL-vakuutuksenottajille jaettava hyvytys, joka huomioidaan sopimustyönantajan TyEL-vakuutusmaksujen alennuksena. Hyvitykset jaetaan vakuutuksille kertyneiden rahastojen ja maksettujen maksujen suhteessa. Työntekijät saavat oman, asiakashyvityksiä vastaavan alennuksen omassa, palkasta perittävissä työntekijän eläkemaksuudessaan. Asiakashyvityksiin käytettävä määrä määräytyy eläkeyhtiön vakavaraisuuden ja hoitokustannuslajiamän perusteella. Asiakashyvytys jaetaan ositetusta lisäakuutusvastuusta.

HOITOKUSTANNUSOSA

Työeläkeyhtiössä TyEL-vakuutusmaksuun sisältyvä osa, jolla katetaan esimerkiksi vakuutusten hoidosta ja eläkeratkaisujen tekemisestä ja maksamisesta aiheutuva kuluja.

NIMELLINEN TUOTTO

Työeläkevaroilta saatu vuotuinen tuotto-prosentti, jossa on mukana myös kuluttajaintojen muutos.

OSITTAMATON LISÄVAKUUTUSVASTUU

Osittamaton lisäakuutusvastuu on vastuuvälän osa, jonka tarkoituksena on puskuroida sijoitustoiminnan heilahtelua. Vakavaraisuustarkastelussa se luetaan osaksi vakavaraisuuspääomaa.

REALITUOTTO

Reaalituotto on työeläkevaroilta saatu kuluttajaintojen kehityksen ylittävä vuotuinen tuotto-prosentti.

TASOITUSMÄÄRÄ

Tasoitusmäärä on vakuutusliikkeen puskuri, jolla varaudutaan vanhuuseläkkeiden kestojen ja työkyvyttömyyseläketapausten määrien vaihteluun sekä maksutappioihin.

VAKAVARAIUUSPÄÄOMA

Vuoden 2013 alusta lähtien vakavaraisuutta on mitattu vakavaraisuuspääomalla, johon luetaan myös tasoitusmäärä. Puskuria käytetään sekä sijoitusriskieihin että vakuutusriskieihin varautumiseen.

VAKAVARAIUUSASTE

Vakavaraisuusaste lasketaan vakavaraisuuspääoman suhteena vastuuvälään, johon ei lueta osittamatonta lisäakuutusvastuuta eikä tasoitusmäärää.

VAKAVARAIUUSRAJA

Vakavaraisuusraja on mitoitettu siten, että vakavaraisuuspääomaa on suurella todennäköisyydellä vielä jäljellä vuoden kuluttua ottaen huomioon vakuutusliikkeen riskit sekä sijoitusten jakautuminen eri omaisuuslajeihin.

Liitteen asiantuntijat

REIJO VANNE
Johtaja
Työeläkevakuuttajat TELA

MIKAEL KRONHOLM
Laskentatoimen
asiantuntija
Työeläkevakuuttajat TELA

Eeva PUUPERÄ
Kustannustenjaon
asiantuntija
Eläketurvakeskus

TOIMITUS: Anne Iivonen, Eläketurvakeskus
ULKOASU: Cilla Lehtonen, Aste Helsinki Oy
HENKILÖKUVA: Työeläkelaitosten kuvapankki
JULKAISIJA: Eläketurvakeskus ja
Työeläkevakuuttajat TELA

Tilinpäätöstiedot julkaistaan Työeläke-lehden 3:2015 liitteenä.
Tiedot myös etk.fi ja tela.fi verkkopalveluissa.

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

